

Bregant Boris — Ljubljana

Določanje lege merskih točk z merjenjem dolžin

„Pravilnik za državno izmero“ I. del s členom 37 predpisuje za odkrivanje podzemnih centrov trigonometričnih točk metodo, ki temelji na tem, da je $\Delta\alpha = \alpha_z - \alpha_s$ vektorski produkt vektorjev ekcentricitete e in razlike smernih gradientov $\vec{G} \left(\frac{\varrho}{a} \cos \varphi, \frac{\varrho}{a} \sin \varphi \right)$

$$\Delta\alpha = \left(\frac{\varrho}{d_2} \sin \varphi_2 - \frac{\varrho}{d_1} \sin \varphi_1 \right) dx - \left(\frac{\varrho}{d_2} \cos \varphi_2 - \frac{\varrho}{d_1} \cos \varphi_1 \right) dy$$

$$\Delta\alpha = \Delta G_y dx - \Delta G_x dy$$

$$\frac{|\Delta\alpha|}{|\Delta G|} = |\vec{e}| \cdot \sin(\vec{e} \cdot \Delta\vec{G}) = \vec{n}$$

Podobno vektorsko metodo lahko uporabimo, če merimo namesto kotov dolžine.

$$D = l + dl \quad \dots (1)$$

$$dl = D - l$$

$$l = y + y$$

$$dl = \frac{x}{l} dx + \frac{y}{e} dy$$

$$dl = \cos \varphi dx + \sin \varphi dy \quad \dots (2)$$

Kot je razvidno iz slike, pomeni:

$D =$ razdalja med centrom Z iskane točke in dano točko T_n

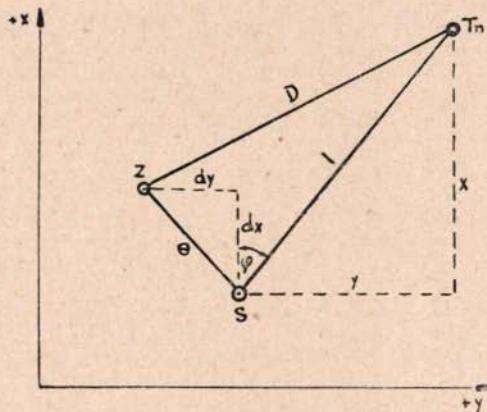
$l =$ razdalja med ekscentričnim stojiščem S iskane točke in dano točko T_n .

$x \left. \right\} y$ koordinatni razlici med stojiščem S in dano točko T_n

Če vpeljemo vektorja $\vec{e} (dx, dy)$ in $\vec{E} (\cos \varphi, \sin \varphi)$, vidimo, da je

$$\vec{dl} = \vec{e} \vec{E} \text{ (skalarni produkt)} \quad \sin^2 \varphi + \cos^2 \varphi = 1$$

$$\vec{dl} = |\vec{e}| \cdot \cos(\vec{E}, \vec{e}). \dots (3) \quad |\vec{E}| = 1 \text{ (enotni vektor)}$$

Sl. 1

Vektor dl predstavlja absciso, če je koordinatna os smer s stojišča S na dano točko T_n .

Grafično določanje lege iskane točke je podobno kot pri zgoraj omenjeni metodi iz „Pravilnika“, kar si bomo ogledali na istem primeru. Dolžine D in l so izračunane iz koordinat trigonometričnih točk.

$$\hat{\circ} \quad 52 = T_1 \quad y = 53\ 774,53 \quad x = 67\ 251,87$$

$$\hat{\circ} \quad 43 = T_2 \quad y = 53\ 914,60 \quad x = 63\ 561,99$$

$$\hat{\circ} \quad 9 = T_3 \quad y = 50\ 939,83 \quad x = 62\ 737,33$$

$$\hat{\circ} \quad 348_z = Z \quad y = 52\ 462,36 \quad x = 63\ 845,67$$

$$\hat{\circ} \quad 343_s = S \quad y = 52\ 462,76 \quad x = 63\ 839,10$$

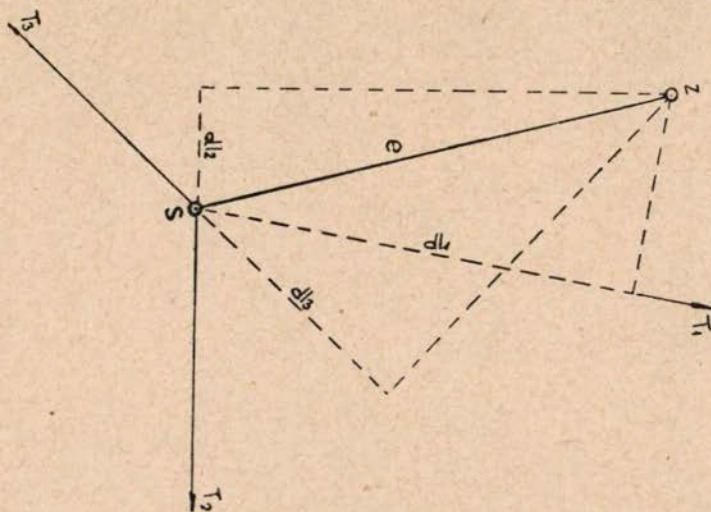
$$\begin{aligned} dy &= + 0,40 && \text{določeno grafično} \\ dx &= - 6,57 \end{aligned}$$

$$D = 3650,26 \quad D = 1479,69 \quad D = 1883,23$$

$$l = 3656,20 \quad l = 1478,08 \quad l = 1879,70$$

$$dl = - 5,94 \quad dl = + 1,61 \quad dl = + 3,53$$

Skica:
M = 1 : 150

Sl. 2

Metoda je ekonomična glede na terensko delo (meritev dveh dolžin) in enostavno grafično določitev lege iskane točke. Prvi nas bi se da dala za sedaj uporabljati pri: obnavljanju točk, določenih z ločnim presekom, v gradbeništvu, pri prenosu točk projekta na teren i. p.